

*Краснікова-Колосова С.В.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
Сисоліна Н.П., к.е.н., доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

З початком повномасштабної війни в Україні бізнес країни, зокрема готельно-ресторанний, зазнав значних негативних наслідків. Можна відзначити такі тенденції як зменшення попиту, підвищення цін на продукти та додаткові витрати, а також інші фактори, які призвели до того, що багато закладів були змушені закритись або скоротити свою діяльність. Дана криза не оминула і готельно-ресторанний бізнес, впровадивши багато змін в їх діяльність.

За даними Державної служби статистики України, у 2023 році кількість закладів громадського харчування в Україні зменшилась на 10%. В період з лютого по травень 2023 року оборот готельно-ресторанного бізнесу впав на 80% у порівнянні з аналогічним періодом 2022 року [1].

Також, значно вплинуло зменшення попиту на різні види дозвілля. Більшість українців були змушені скоротити свої витрати, у тому числі на харчування. Це призвело до того, що ресторани стали відвідувати значно менше людей, а в перші тижні війни взагалі не спостерігалось відвідувачів.

Одним із найпомітніших факторів стало підвищення цін, не тільки на продукти харчування, а майже на всі товари загального вжитку. Збільшення грошового еквіваленту гривні в долар, проблеми з логістикою та багато іншого спричинило дану ситуацію. Як наслідок, ресторани були змушені підвищувати ціни на свою продукцію та послуги.

Незважаючи на попередні наслідки, ресторани намагаються переформатувати та змінювати підходи до своєї роботи. У зв'язку з обмеженнями, пов'язаними з воєнним станом, багато закладів громадського харчування змінили свої формати роботи. Наприклад, деякі ресторани перейшли на доставку та самовивіз, а інші стали пропонувати більш доступні страви та напої. Проте, з готельної точки зору, все не так добре, як могло бути. Багато готелів просто збанкрутували або взагалі були зруйновані, внаслідок дій країни агресора. Хоча деякі з них змогли стати благодійними домами та притулками для тимчасово переселених осіб, та отримувати гранти та тендери, завдяки яким, хоча б якось «триматись на плаву» [2].

Теоретично можна знайти шляхи подолання цієї кризи, важливо, щоб їх можна було застосувати на практиці. Пропонуємо розглянути деякі з методів покращення стану готельно-ресторанної індустрії, які будуть актуальні тільки після завершення війни.

По-перше, спрямовувати сили на відновлення економіки країни. Повернення до економічного зростання призведе до збільшення попиту на

послуги закладів громадського харчування. Слід зауважити, що це буде можливо тільки після перемоги України над росією. Хоча, зараз можна спостерігати, що велика кількість людей продовжує ходити в різноманітні заклади, але для покращення економічного стану всієї країни, потрібно повернути окуповані території та відновити їх життєдіяльність і тоді даний спосіб можна вважати дієвим.

По-друге, відновлення туристичного потоку. Повернення та заохочення туристів також сприятиме пожвавленню роботи, особливо готелів, а також ресторанів. Цікавий варіант, який дійсно допоможе відновити значну частину готельно-ресторанного бізнесу, а також залучити додаткові інвестиції з приходом іноземних партнерів до України. Вважаємо, що цей спосіб стане рушійною силою для відновлення та «підняття на ноги» нашої держави та малого і середнього бізнесу.

Не менш важливим є впровадження державної підтримки. Держава може надавати підтримку готельно-ресторанному бізнесу у вигляді податкових пільг, субсидій та інших заходів. Хоча уряд намагається вже зараз допомогти цій сфері, наприклад, надавши фінансову допомогу закладам громадського харчування, які приймають переселенців. Однак, для того, щоб подолати кризу, необхідно надати більш масштабну підтримку після нашої спільної перемоги [3].

Отже, потрібно прийняти ту ситуацію, що готельно-ресторанна сфера знаходиться в тяжкому, навіть кризовому стані, але не гірше, ніж інші сфери діяльності. Після закінчення війни необхідно буде залучати велику кількість інвестицій. Це може відбуватися як за рахунок вітчизняних, так і за рахунок іноземних інвесторів. Іноземні інвестори можуть бути зацікавлені в інвестиціях через великий потенціал українського ринку та позитивну репутацію України як туристичної країни.

Список використаних джерел:

1. У якій ситуації опинився готельний бізнес під час війни. Економічна правда: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/28/691984/>
2. Встояти під час війни: як працюють готелі України. Commercial property: веб-сайт. URL: <https://commercialproperty.ua/analitics/vstoyati-pid-chas-viyni-yak-pratsyuyut-goteli-ukraini/>
3. HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS OF UKRAINE DURING THE WAR: PROSPECTS OF SURVIVAL. Інноваційна економіка: веб-сайт. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/975>

УДК 65

*Красніцький О.В.,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: д.е.н., професор Пантелеймоненко А.О.)
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

РОЗВИТОК ДОРАДНИЦТВА У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Розвиток дорадництва є одним з ключових аспектів у контексті європейської інтеграції. Європейська інтеграція передбачає залучення